

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **X.**, zastoupen Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie ČR, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy**, se sídlem Kaplanova 2055/4, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 1. 2020, č. j. 1 A 71/2019 - 41,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Odměna ustanoveného advokáta Mgr. Jindřicha Lechovského **se určuje** částkou 4 114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 7. 11. 2019, č. j. KRPA-384388-10/ČJ-2019-000022-ZZC, žalovaná zajistila žalobce podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o pobytu cizinců“), za účelem správního vyhoštění, a doba zajištění byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu, kterou Městský soud v Praze (dále též „městský soud“) výše uvedeným rozsudkem zamítl. Přisvědčil žalobci, že uložení zvláštních opatření má obecně přednost před zajištěním cizince. Zvláštní opatření však musí být skutečně účinné. Cizinec musí být schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření, musí být dán předpoklad, že bude při jeho realizaci se správními orgány spolupracovat a nebude se naopak

vyhýbat případnému výkonu vyhoštění. V opačném případě nelze k uložení zvláštního opatření přistoupit. Situaci cizince je přitom třeba posoudit individuálně s ohledem na jeho osobní, majetkové a rodinné poměry, dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností včetně charakteru jejich porušení. Žalovaná neshledala, že by žalobce uložené zvláštní opatření plnil. Poukázala na opakované nerespektování správního vyhoštění (v roce 2016 a v roce 2019 po propuštění žalobce z vězení), nezájem o výsledek azylového řízení a kriminální minulost žalobce. Její hodnocení soud aproboval. Doplnil, že žalobce dle svého vlastního vyjádření nemá žádnou adresu místa pobytu, kde by se mohl zdržovat, ani finanční prostředky na složení záruky. Žalobce měl a mohl vědět o tom, že jeho žaloba proti rozhodnutí o neudělení azylu byla zamítnuta. Sám správnímu orgánu sdělil, že se o výsledek řízení nezajímá. Toto jednání vyvolává pochybnost, zda by se o povinnosti vyplývající z uloženého zvláštního opatření zajímal. Rozhodnutí žalované nelze považovat za paušalizované jen proto, že obdobné případy cizinců, kteří nevycestovali ve stanovené lhůtě, posuzuje stejně. Rozhodnutí v posuzované věci bylo řádně odůvodněno na základě konkrétních okolností žalobcova případu.

III.

[3] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“).

[4] Namítá, že závěr žalované i městského soudu o nemožnosti uložení zvláštních opatření pro jeho chování spočívající v nedostatečném zájmu o řízení o žalobě proti zastavení azylového řízení je nepřijatelný. Žalovaná se totiž nedostatečně vypořádala s konkrétní situací stěžovatele, tedy s tím, že se stěžovatel dopustil protiprávního pobytu na území České republiky nedbalostně, nikoliv úmyslně. Nedostatek zájmu o výsledek soudního řízení nemůže mít za následek odmítnutí alternativních opatření namísto zajištění. Stěžovatel si nebyl vědom toho, že po podmíněčném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody již na území České republiky pobývá nelegálně. Nijak přitom nezpochybňuje svůj nelegální pobyt na území České republiky, avšak v jeho případě měla být uložena alternativní opatření, nikoliv zajištění. Poukazuje na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011 - 51, ze dne 28. 3. 2012, č. j. 3 As 30/2011 - 57, které se vyjadřují ke smyslu a cílům právní úpravy zvláštních opatření a jejich uložení namísto zajištění. Současně upozorňuje na nemožnost připustit paušalizované rozhodování ve věcech jednotlivých skupin zajišťovaných cizinců s ohledem na závěry rozsudku ze dne 28. 2. 2016, sp. zn. 5 Azs 20/2016. Stěžovatel je osobou, u níž nebylo zajištění důvodné, neboť o protiprávnosti svého pobytu na území České republiky nevěděl.

[5] Na základě výše uvedeného proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu i rozhodnutí žalované a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

IV.

[6] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

V.

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

pokračování

[9] Podstatou kasační stížnosti je přesvědčení stěžovatele, že žalovaná nedostatečně posoudila možnost uložení zvláštních opatření a městský soud se nesprávně vypořádal se související žalobní námitkou.

[10] Dle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců je policie oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zabavení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud cizinec nevycestoval z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění (důraz přidán).

[11] Zákon o pobytu cizinců upravuje v § 123b odst. 1 čtyři formy zvláštních opatření za účelem vycestování cizince z území:

- a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly,
- b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“),
- c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době stanovené, nebo
- d) povinnost cizince zdržovat se v místě určeném policií a ve stanovené době být v tomto místě přítomen za účelem provedení pobytové kontroly.

[12] Problematikou uložení zvláštních opatření namísto zajištění se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval. V rozsudku ze dne 15. 7. 2011, č. j. 7 As 76/2011 - 50, k tomu uvedl: „Zajištění cizince musí být vyhrazeno pro případy, kdy skutečně nelze zajistit výkon správního vyhoštění jinými prostředky, například uložení zvláštního opatření podle ust. § 123b zákona o pobytu cizinců. Není však pravdou, že by policie musela vždy nejdříve přistoupit k uložení zvláštního opatření a teprve v případě neúspěchu by mohla cizince zajistit. Takový výklad by vedl v důsledku často ke zmaření výkonu správního vyhoštění. I když by totiž bylo zřejmé, že se cizinec bude snažit vyhnout vycestování z České republiky, policie by mu nejdříve uložila zvláštní opatření, a poté, co by zjistila, že zvláštní opatření nevedlo ke kýmžnému cíli, neboť cizinec se začal skrývat nebo odcestoval do jiného státu, mohl by již být výkon správního vyhoštění zmařen a k zajištění cizince by vůbec nemohlo být přistoupeno.“ Uložení mírnějšího opatření je tedy vázáno na předpoklad, že cizinec bude schopen plnit povinnosti z toho plynoucí, a zároveň neexistuje důvodná obava, že by byl uložení zvláštního opatření ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Nesplnění jednoho nebo druhého předpokladu je zcela samostatným důvodem pro závěr, že nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování ve smyslu § 123b zákona o pobytu cizinců (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 3. 2014, č. j. 3 As 104/2013 - 30). Zákon tak zohledňuje zájem na tom, aby přijatá zvláštní opatření byla skutečně účinná.

[13] Důvod zajištění podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců paušálně nevylučuje možnost použití zvláštního opatření. Správní orgán je vždy povinen zvážit zejména osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacími řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených Českou republikou nebo jinými státy Evropské unie (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38). Posouzení, zda správní orgán přistoupí k uložení zvláštního opatření, nezahrnuje pouze subjektivní postoj cizince, zda by byl schopen a ochoten se danému opatření podrobit, ale předpokládá objektivní hodnocení celkové situace správním orgánem, na kterém leží odpovědnost rozhodnout, zda uložené opatření splní svůj účel. Vedle toho, že správní orgán musí uvedenou úvahu učinit, musí ji také promítnout

do odůvodnění svého rozhodnutí (srov. rozsudky ze dne 21. 3. 2012, č. j. 1 As 11/2012 - 74; ze dne 18. 10. 2012, č. j. 7 As 107/2012 - 40; nebo ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011 - 51).

[14] Dle protokolu o podání vysvětlení ze dne 7. 11. 2019 stěžovatel přicestoval na území České republiky dne 4. 4. 2016, a to na základě polského víza platného do 17. 6. 2016. Cestovní doklad, v němž bylo uvedené vízum vylepeno, roztrhal, protože nechtěl zpět na Ukrajinu. Od uvedeného dne je nepřetržitě na území České republiky, neučinil žádné kroky k vyřízení nového cestovního dokladu či pro legalizaci svého pobytu. Je si vědom toho, že mu bylo rozhodnutím ze dne 21. 6. 2016 uloženo správní vyhoštění na 2 roky. Ze správního spisu dále plyne, že stěžovatel podal dne 22. 7. 2016 žádost o udělení mezinárodní ochrany poté, co byl zajištěn za účelem správního vyhoštění. Řízení ve věci mezinárodní ochrany bylo ukončeno dne 22. 12. 2018, kdy nabyl právní moci rozsudek o odmítnutí žaloby stěžovatele. Mezitím Obvodní soud pro Prahu 5 odsoudil stěžovatele rozsudkem ze dne 10. 4. 2018 za přečin krádeže, který spáchal ve zkušební době, k trestu vyhoštění z území České republiky na dobu 3 let. Dále je ve spise založen trestní příkaz Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 28. 5. 2018, jímž byl stěžovatel opět uznán vinným za přečin krádeže a odsouzen k samostatnému trestu vyhoštění na dobu 2 let. Rozsudkem ze dne 14. 2. 2019, tj. po pravomocném skončení řízení ve věci mezinárodní ochrany, pak Obvodní soud pro Prahu 5 odsoudil stěžovatele za pokus přečinu krádeže k trestu odnětí svobody v trvání 8 měsíců. Z výkonu trestu odnětí svobody byl stěžovatel propuštěn dne 22. 10. 2019. Do protokolu o podání vysvětlení ze dne 7. 11. 2019 uvedl, že mu bylo sděleno, aby se po propuštění obrátil co nejdříve na cizineckou policii, to však neučinil a z území ČR nevycestoval. Dne 7. 11. 2019 byl stěžovatel kontrolován hlídkou Policie ČR v opuštěném objektu bývalého hotelu. Na základě zjištění, že je stěžovatel veden v evidenci nežádoucích osob, došlo k jeho zajištění. V protokolu o podání vysvětlení ze dne 7. 11. 2019 stěžovatel dále uvedl, že přespává různě, přivydělává si sběrem papíru a příležitostnou výpomocí, nemá zdravotní pojištění ani žádné finanční prostředky, jeho příbuzní žijí mimo EU, v České republice nemá žádný majetek, ani osobní vazby či povinnosti, jeho zdravotní stav je dobrý.

[15] Z rozhodnutí žalované vyplývá, že možnost uložení zvláštního opatření vyloučila z řady důvodů. Poukázala na to, že stěžovatel nemá stálou adresu, místa pobytu neustále účelově mění, nemá dostatečnou finanční hotovost na složení záruky, ale pouze na vycestování z území ČR. S ohledem na nerespektování v minulosti uložené povinnosti vycestovat, vyjádření, že tak učinit nechce, zničení cestovního dokladu a opakované odsouzení trestními soudy, pak stěžovatel neskýtá žádnou záruku, že by zvláštní opatření dodržel. Žalovaná dále zmínila, že stěžovatel byl nekontaktní v azylovém řízení, což rovněž snižuje záruku, že by byl řádně k zastížení.

[16] S ohledem na popsané skutkové okolnosti Nejvyšší správní soud považuje závěr žalované i městského soudu o existenci obavy, že by stěžovatel v případě nahrazení zajištění zvláštními opatření výkon rozhodnutí o správním vyhoštění opět mařil a dobrovolně nevycestoval, za odůvodněný. Jak plyne z výše uvedeného, stěžovatel na území České republiky pobýval ode dne 22. 12. 2018 bez pobytového oprávnění. Bylo mu uloženo nejen správní vyhoštění, ale dvakrát rovněž trest vyhoštění. Uloženou povinnost vycestovat z území České republiky ani jednou nerespektoval, přestože si jí byl dle svých vlastních slov vědom. Zároveň nečinil relevantní kroky pro to, aby mohl z území České republiky vycestovat, ač tuto možnost měl. Žádost o udělení mezinárodní ochrany podal až v návaznosti na uložení povinnosti opustit Českou republiku, tj. v době, kdy mu hrozilo, že bude jeho správní vyhoštění realizováno. Opakovaně se dopouštěl trestné činnosti, pročež byl rovněž odsouzen k trestu odnětí svobody. Zjevně tedy jedná tak, aby na území České republiky setrval co nejdéle, a nelze vyloučit, že by ve svém způsobu chování pokračoval i navzdory uloženému zvláštnímu opatření.

pokračování

[17] Žalovaná přitom situaci stěžovatele posoudila individuálně s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem a své úvahy řádně odůvodnila. Opakovaně uvedla celou řadu skutečností, pro které v daném případě není možné přistoupit k uložení zvláštních opatření. Svůj závěr v daném případě nezaložila pouze na tom, že by stěžovatel nedbalostně neprojevil dostatečný zájem o vývoj řízení ve věci neudělení mezinárodní ochrany. Rovněž městský soud uvedl ve shodě s rozhodnutím žalované zcela konkrétní skutkové důvody, pro něž nebylo možné aplikovat jednotlivá zvláštní opatření, pročež se nemůže jednat o paušalizovaný přístup.

[18] Na výše uvedeném nemůže nic změnit tvrzení stěžovatele, že z pouhé nedbalosti nevěděl o ukončení řízení ve věci žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel si byl vědom toho, že má vycestovat z území České republiky a nepochybně věděl rovněž o tom, že je vedeno řízení ve věci jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Městský soud správně poukázal na to, že se s ohledem na svůj pobytový status mohl a měl aktivně zajímat o průběh a výsledek tohoto řízení. Stěžovatel ostatně ani nepředložil žádné plausibilní vysvětlení, proč nebyl v rozhodné době k zastížení. Uvedené jednání nelze bagatelizovat jako pouhou nedbalost. Za situace, kdy se stěžovatel navzdory své pobytové historii o výsledek řízení nezajímal, nelze tuto skutečnost vykládat v jeho prospěch (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5 2019 č. j. 3 Azs 154/2018 - 25, a ze dne 16. 5 2017 č. j. 5 Azs 80/2017 - 27).

[19] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[20] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

[21] Usnesením městského soudu ze dne 21. 11. 2019, č. j. 1 A 71/2019 - 19, byl stěžovateli ustanoven zástupcem pro řízení Mgr. Jindřich Lechovský, advokát. Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci stěžovatele odměnu za jeden úkon právní služby - podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále též „advokátní tarif“) v celkové výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. advokátního tarifu], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Jelikož advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, odměna je dále zvýšena o částku daně ve výši 714 Kč. Celkem tedy odměna ustanoveného advokáta činí 4 114 Kč a bude mu vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. března 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu